

NOA

**NO
AGRESSIONS
MASCLISTES I
LGTBIFÒBIQUES
A TARRAGONA**

#DEMANAPERLANOA

1. INTRODUCCIÓ

La violència masclista i lgtbifòbica és una xacra social que continua colpejant els nostres municipis. Malgrat els avenços en matèria social i legal, centenars de persones cada dia continuen patint aquestes situacions de violència, que impedeixen l'exercici dels Drets Humans d'aquestes. Els assetjaments, abusos i agressions sexuals, que es donen principalment vers les dones, són fenòmens estructurals que tenen lloc a tots els espais de la vida, a causa de les desigualtats de gènere. Incidir en que les agressions contra el col·lectiu LGBTI son també una constant.

L'Ajuntament de Tarragona fa anys que treballa amb diferents projectes de prevenció i de manera transversal. Un exemple d'això és el departament de Salut, que forma part de la **plataforma Nits Q** des de l'any 2008, amb una intervenció orientada a la prevenció i la reducció de riscos en el context de l'oci nocturn. En aquest context, des del departament de Salut es crea **Komando Nits Q** que és qui, en l'àmbit comunitari, treballa amb els locals d'oci nocturn i festa. De manera transversal es crea la campanya **Respecta'm** de prevenció de conductes sexistes, es va posar en marxa el 2016 i Komando Nits Q la va incorporar a les seves actuacions i amb els bars i locals d'oci adherits a la plataforma Nits Q. Amb la campanya Respecta'm, es va crear el recurs del Punt Lila i Arc iris, i el protocol per la prevenció de les agressions sexuals.

En la lluita contra la violència masclista és necessària la implicació de tots els agents socials de la ciutat, i de la ciutadania en general.

La Conselleria d'Igualtat i Polítiques Feministes i LGBTI de Tarragona vol impulsar la corresponsabilitat comunitària amb la creació de la **Xarxa NOA**, per la prevenció d'agressions i violències masclistes, com a recurs comunitari d'intervenció.

Aquesta Xarxa té l'objectiu de crear espais segurs i agents de prevenció en la ciutat. Estarà formada per equipaments públics i establiments de l'àmbit privat que vulguin adherir-se. Des de la Conselleria es facilitaran a tots aquells espais i locals compromesos, recursos útils de sensibilització i formació per tal de poder informar, sensibilitzar, prevenir i atendre qualsevol tipologia d'agressió sexistes i/o violències masclistes i/o LGTBIfòbiques.

L'objectiu principal d'aquest recurs és crear i impulsar una **Xarxa de prevenció de les violències masclistes** a nivell municipal. Cal fer referència a que aquesta atenció serà una **atenció bàsica** per tal de detectar la problemàtica i derivar-la adequadament.

Per altra banda, una de les finalitats d'aquesta xarxa també és lluitar contra les actituds i comportaments sexistes que poden aparèixer o poden detectar des del seu àmbit d'actuació professional, així com sensibilitzar-ne i fer-ne pedagogia, dins del seu camp de coneixement.

En definitiva, unificar i dotar de recursos útils a tots aquells locals compromesos amb la lluita contra la violència masclista, en totes les seves dimensions.

2. MARC CONTEXTUAL, LEGAL I COMPETENCIAL DE REFERÈNCIA

A continuació es defineix a grans trets el marc legal de referència en relació a les violències masclistes.

NIVELL AUTONÒMIC¹:

Estatut d'autonomia de Catalunya

L'Estatut d'autonomia de Catalunya fa mencions específiques als **drets de les dones**, així com ressaltar la prevalença de l'**equitat de gènere**.

Llei 19/2020, del 30 de desembre, d'igualtat de tracte i no-discriminació.

Objectiu: garantir el **dret a la igualtat de tracte i no-discriminació**, eradicant qualsevol tipologia d'actuació o comportament que pugui atemptar contra la dignitat de les persones i contra el lliure desenvolupament i la seva lliure expressió. Per a això, es requereix la intervenció dels poders públics per a evitar aquests efectes, tan en el sector públic com en el privat.

Llei 17/2015, del 21 de juliol, d'igualtat efectiva de dones i homes.

L'objecte és establir i regular els mecanismes i els recursos per a **fer efectiu el dret a la igualtat i a la no discriminació per raó de sexe** en tots els àmbits, etapes i circumstàncies de la vida.

Llei 5/2008 de 24 d'abril, del dret de les dones a eradicar la violència masclista.

La finalitat d'aquesta llei és establir els mecanismes per contribuir a l'eradicació de la violència masclista que pateixen les dones i reconèixer i avançar en garanties respecte al dret bàsic de les dones a viure sense cap manifestació d'aquesta violència.

1. Informació extreta del Portal Jurídic de Catalunya de la Generalitat de Catalunya.

Llei 11/2014, del 10 d'octubre, per a garantir els drets de lesbianes, gais, bisexuals, transgènere i intersexuals i per a eradicar l'homofòbia, la bifòbia i la transfòbia.

L'objectiu d'aquesta Llei és desenvolupar i garantir els drets de lesbianes, gais, bisexuals, transgènere i intersexuals (LGBTI) i evitar-los situacions de discriminació i violència, per a assegurar que a Catalunya es pugui viure la diversitat sexual i afectiva en plena llibertat.

Llei 17/2020, del 22 de desembre, de modificació de la Llei 5/2008, del dret de les dones a erradicar la violència masclista.

Aquesta Llei té la vocació d'ampliar, reforçar i actualitzar la Llei 5/2008, i també de protegir els drets de les dones transgènere i cisgènere i de les persones no binàries, amb la finalitat de respectar la diversitat de gènere. Tanmateix, inclou la concepció de la violència institucional i la regulació de violències digitals, així com la definició de consentiment sexual.

NIVELL ESTATAL²:

Llei orgànica 1(2004, de 28 de desembre, de Mesures de Protecció Integral contra la Violència de Gènere.

L'objecte d'aquesta Llei és prevenir, sancionar i **erradicar la violència de gènere** que s'exerceix sobre les dones per part dels homes que han estat o estan vinculats a elles per **relacions afectives**, incloent també aquelles que no impliquen convivència.

Dins la mateixa es contempla la facilitació d'assistència a les dones afectades, així com als menors que s'hi poden vincular.

Aquesta Llei defineix la violència de gènere dins totes les seves tipologies, incloent les agressions a la llibertat sexual, amenaces, coaccions o privació de la llibertat, així com tota aquella violència de caràcter vicari enfocada a familiars de les dones.

2. Informació extreta de la Delegació del Govern de l'Estat Espanyol contra la violència de gènere.

Llei orgànica 3/2007, del 22 de març, per la igualtat afectiva de dones i homes.

La finalitat d'aquesta llei és fer efectiva la igualtat de tracte i d'oportunitats entre dones i homes, eliminant així la discriminació de la dona, a l'esfera política, civil, laboral, econòmica, social i cultural; vetllant així per una societat més democràtica, justa i solidària. Per fer-ho s'articula el deure d'actuació dels poders públics, així com de les persones físiques i jurídiques.

Llei orgànica 10/2022, de 6 de setembre, de garantia integral de la llibertat sexual.

Aquesta llei vetlla per garantir i protegir el dret a la llibertat sexual i a la eradicació de les violències sexuals. Per fer-ho, articula un seguit de polítiques públiques que garantitzen aquest dret, així com les mesures de protecció integral davant totes les tipologies de violència sexual.

Llei orgànica 4/2023, de 28 de febrer per la igualtat de les persones trans i dels drets de les persones LGTBI (BOE).

L'objectiu d'aquesta llei és desplegar i garantir els drets de les persones lesbianes, gais, bisexuals, trans i intersexuals eradicant les situacions de discriminació, per assegurar que es pugui viure l'orientació sexual, la identitat sexual, l'expressió de gènere, les característiques i la diversitat familiar amb plena llibertat.

Aquesta llei entra en vigor a partir del dia 2 de març de 2023.

3. MARC TEÒRIC I CONCEPTUAL

3.1. LES VIOLÈNCIES MASCLISTES

La **Llei 5/2008** dels drets de les dones a erradicar la violència masclista, la defineix com:

“Aquella violència que s'exerceix contra les dones com a manifestació de la discriminació i de la situació de desigualtat en el marc d'un sistema de relacions de poder dels homes sobre les dones i que, produïda per mitjans físics, econòmics o psicològics, incloses les amenaces, les intimidacions i les coaccions, tingui com a resultat un dany o un patiment físic, sexual o psicològic, tant si és produeix en l'àmbit públic com en el privat.”

En resum, la violència masclista és aquella que pateixen les dones i nenes pel fet de ser-ho, i és una greu vulneració dels seus Drets Humans.

La Declaració de les Nacions Unides sobre l'Eradicació de la Violència Contra les Dones (1993), introduïa que la violència contra les dones podia adoptar moltes formes, com:

“La violència física, sexual i psicològica que es produeix al si de la família ia la comunitat en general, incloses les pallisses, l'abús sexual de nenes, la violència relacionada amb el dot, la violació marital, la mutilació genital femenina i altres pràctiques tradicionals perjudicials per a la dona, la violència no conjugal i la violència relacionada amb l'explotació, l'assetjament sexual i la intimidació a la feina, a les institucions educatives i a qualsevol altre lloc, el tràfic de dones, la prostitució forçada i la violència perpetrada o tolerada per l'Estat.”

És important incloure en aquesta categoria totes les violències que pateixen les persones del col·lectiu LGTBI, degut a què l'eix d'opressió és el mateix, el sistema patriarcal, en aquest cas, per no seguir el mandat social establert per aquest sistema i transgredir la norma social imposada.

3.2. PATRIARCAT

El **patriarcat** és un sistema d'organització social, polític, econòmic i religiós basat en l'autoritat de l'home i la dominació masculina sobre la dona. Això significa que aquest sistema atorga una sèrie de drets i privilegis als individus marcats com a homes, en detriment d'aquells individus marcats com a dones. El resultat és una distribució desigual de poder entre els individus d'ambdós sexes.

En aquesta forma d'organització social, els homes tenen preeminència en diversos aspectes (línies de descendència, drets, autonomia personal en les relacions socials, participació en l'espai públic...), mentre que a les dones se'ls reserva l'esfera privada i les tasques de cura i reproducció. Donat que aquest sistema de dominació s'ha justificat històricament a través del sexe biològic i les funcions reproductives respectives, ha estat percebut tradi-

cionalment com a natural i no com un constructe social, que per tant, és susceptible de ser transformat.

Aquesta visió estructural permet entendre com aquest sistema es reproduïx, i per tant, poder entendre que totes les desigualtats que pateixen les dones no són casuals, ni pròpies d'algunes societats en concret ni de casos particulars, sinó que tenen una dimensió estructural i universal que cal combatre si es vol aconseguir la igualtat entre totes les persones i garantir els Drets Humans.

3.3. RELACIONS DE PODER: PRIVILEGIS I OPRESSIONS

Aquestes **relacions desiguals**, marcades des de la infància per la socialització de gènere, tenen el seu origen històric en la institució de la família, i es projecta a la totalitat de l'ordre social (CEAR, 2022). Aquestes relacions provoquen greus desigualtats i manca d'oportunitats de les dones tant en l'àmbit privat, com en l'àmbit professional, com en l'àmbit públic i d'accés a llocs de responsabilitat i poder, ocupats majoritàriament per homes.

Arrel d'aquest sistema social que estableix diferents valors a les categories sexuals mascle/femella, es van crear les dues categories diferenciades que avui dia coneixem com a normatives (homes i masculinitat, dones i feminitat), que van molt més enllà de les funcions reproductives marcades pel sexe biològic, i que, al llarg de la història, han atorgat als homes una posició de poder i privilegis, i a les dones, una altra de submissió i opressions.

Aquesta estructura social, doncs, estableix unes relacions de poder on el grup privilegiat marca l'estàndard del que es considera òptim a nivell social, deixant així les altres categories o grups socials en una situació de desavantatge i de manca d'oportunitats respecte aquest.

Les relacions de poder no estan solament determinades pel gènere. Existeixen altres eixos de desigualtat basats en altres categories socials (edat, ètnia, classe social, etc.), que també tenen un fort impacte en la vida i les oportunitats de les persones.

Així, aquests eixos de desigualtat es combinen i impacten de forma conjunta en la vida de les persones, generant diferents escenaris i possibilitat d'accés a les oportunitats i recursos, en funció d'on ens classifica la societat. Això es coneix com a interseccionalitat.

En altres paraules, la **interseccionalitat** és el fenomen pel qual cada individu pateix opressió o ostenta privilegi en funció de la seva pertinença a múltiples categories o grups socials.

RELACIONS DE PODER

+

HOMES

MASCULINITAT

-

DONES

FEMINITAT

HETERO, BLANC/A, RIC/A, BURGÈS/SA, ADULT/A, FUNCIONALITAT NORMATIVA

NO HETERO, NO BLANC/A, POBRE, TREBALLADOR/A, DIVERSITAT FUNCIONAL, VELL/A

3.4. MASCULINITAT I FEMINITAT. VALORS DIFERENTS.

A través d'aquest sistema de dominació i de privilegis i opressions, es van anar atribuint als dos **sexes** característiques que anaven molt més enllà de les diferències purament biològiques, creant així dues categories construïdes socialment, és a dir, no naturals, vinculades als dos sexes biològics. És el que anomenem **gènere**, és a dir, aquelles funcions, comportaments, activitats i atributs que cada societat considera apropiats per als homes i les dones, els nens i les nenes (OMS, 2022).

Així doncs, al sexe masculí se li atribueix la masculinitat, amb una sèrie de suposats atributs físics i psicològics, i unes determinades funcions familiars i socials. De la mateixa manera, a les dones se'ls atribueix la feminitat, amb unes característiques i funcions determinades i diferenciades de les dels homes.

El problema és que en un sistema polític de dominació d'un grup social sobre un altre, s'atribueixen valors desiguals a en aquestes diferències, donant, en aquest cas, un valor positiu a les característiques "masculines" i un altre de "negatiu" a les femenines.

Aquests valors desiguals han provocat que les dones no hagin tingut accés ni participació en l'esfera pública ni a la construcció del coneixement humà. D'aquesta manera, el món que coneixem només té una mirada i una mesura: la de l'home (com a individu del sexe masculí), i que és presa com a mesura universal de la humanitat. Això es coneix com **androcentrisme**.

Aquest punt de vista invisibilitza, menysprea i oculta tot el que és propi i característic de les dones, privant les així de realitzar les seves aportacions al coneixement humà i és la base del **masclisme**, que consisteix en atribuir als homes una superioritat de valors, en tots els camps, sobre les dones i també per a totes les persones que no encaixen o es reconeixen dintre de les categories binàries de gènere, ja que, al transgredir la norma social, són víctimes de discriminacions i violència.

	NORMA	TRANSGRESSIÓ
DONES	MASCLE FEMELLA	INTERSEXUALS
IDENTITAT DE GÈNERE	Home, dona (persona cis)	Trans No binàries
EXPRESSIÓ DE GÈNERE	Masculí Femení	Expressions de gèneres diverses (homes femenins, dones masculines...)
PREFERÈNCIA SEXUAL	Heterosexual	Lesbianes, gais, bisexuals, pansexuals, asexuals...

3.5. ESTEREOTIPS, NORMES I MANDATS DE GÈNERE.

Les societats transmeten els seus coneixements, creences, valors, normes de conducta, etc., a través de diferents sistemes de reproducció social, que passen de generació en generació. Les desigualtats entre homes i dones també es reproduïxen com a part fonamental de la seva organització mitjançant diferents mecanismes. Els **estereotips de gènere** són idees preconcebudes sense una base sòlida, sobre els atributs, les característiques o els papers que haurien de desenvolupar els homes i les dones dins d'una societat (ACNUDH, 2022).

Els estereotips serveixen per a perpetuar aquestes suposades diferències que existeixen entre homes i dones, perpetuant les desigualtats derivades de la categorització dels gèneres. Alguns exemples d'aquests estereotips són considerar que les dones son millors cuidadores que els homes, o que els homes tenen més facilitat per desenvolupar algunes activitats, com els esports o la mecànica, per exemple.

La **socialització diferencial de gènere** és un procés educatiu pel qual s'adquireixen les identitats diferenciades de gènere, que comporten estils cognitius, actitudinals i conductuals, codis axiològics i morals i normes estereotípiques de conducta assignades a cada gènere (Walker i Barton, 1983). Aquesta socialització diferencial es reproduïx des del naixement dins de l'àmbit familiar, continuarà després a l'escola i a tots els àmbits de la societat, mitjançant hàbits, costums, valors i creences. Així, els individus interioritzen aquestes diferències suposadament innates, reproduint aquestes desigualtats.

Finalment, aquestes desigualtats i estereotips, desembocaran en mandats socials diferenciats per a homes i dones, que els atorgaran diferents oportunitats, i que busquen mantenir la subordinació de les dones.

Els rols de gènere són normes socials que dicten com han de comportar-se les persones segons el seu gènere i creen una sèrie d'expectatives sobre la seva manera de pensar i actuar.

Els estereotips són imatges mentals i construccions socioculturals sense base científica, fruit de l'herència cultural, d'opinions i prejudicis sobre determinades persones.

La Llei 5/2008, del 24 d'abril, del dret de les dones a erradicar la violència masclista, recull i defineix els diferents tipus de violència masclista, que es poden donar de manera puntual o reiterada

4. TIPOLOGIES DE VIOLÈNCIES MASCLISTES

Quan aquesta sèrie de mecanismes (androcentrisme, estereotips, socialització diferencial de gènere, etc.), no són suficient per a mantenir la superioritat dels homes sobre les dones, es posa en marxa la violència, ja sigui en l'àmbit públic o privat.

La violència, quan és estructural, és un mecanisme de control social utilitzat en diferents graus i formes, per tal de mantenir l'ordre establert. El sistema patriarcal legitima la discriminació de la dona i l'ús de la violència contra elles com a forma de control i submissió. És per això que la violència masclista té tantes formes i s'exerceix des de tants punts diferents. A continuació, es presenta una taula on es defineixen les diferents tipologies de violència masclista i casos per exemplificar-les.

VIOLÈNCIA FÍSICA: comprèn qualsevol acte de força contra el cos d'una dona, amb el resultat o el risc de produir-li una lesió física o un dany.

VIOLÈNCIA PSICOLÒGICA: comprèn tota conducta o omissió que produeix en una dona una desvaloració o un patiment, per mitjà d'amenaçes, humiliació, vexacions, menyspreu, exigència d'obediència o submissió, coerció verbal, insults, aïllament o qualsevol altra limitació del seu àmbit de llibertat.

VIOLÈNCIA SEXUAL: comprèn qualsevol acte que atempti contra la llibertat sexual i la dignitat personal de la dona creant unes condicions o aprofitant-se d'un context que, directament o indirectament, imposin una pràctica sexual sense tenir el consentiment ni la voluntat de la dona, amb independència del vincle que hi hagi entre la dona i l'agressor o agressors.

VIOLÈNCIA OBSTÈTRICA I VULNERACIÓ DE DRETS SEXUALS I REPRODUCTIUS: consisteix a impedir o dificultar l'accés a una informació veraç, necessària per a la presa de decisions autònomes i informades. Pot afectar els diferents àmbits de la salut física i mental, incloent-hi la salut sexual i reproductiva, i pot impedir o dificultar a les dones prendre decisions sobre llurs pràctiques i preferències sexuals, i sobre llur reproducció i les condicions en què es duu a terme, d'acord amb els supòsits inclosos en la legislació sectorial aplicable.

VIOLÈNCIA ECONÒMICA: consisteix en la privació intencionada i no justificada de recursos per al benestar físic o psicològic d'una dona i, si escau, de llurs fills o filles, en l'impagament reiterat i injustificat de pensions alimentàries estipulades en cas de separació o divorci, en el fet d'obstaculitzar la disposició dels recursos propis o compartits en l'àmbit familiar o de parella i en l'apropiació il·legítima de béns de la dona.

VIOLÈNCIA DIGITAL: consisteix en els actes de violència masclista i misogínia en línia comesos, instigats, amplificats o agreujats, en part o totalment, amb l'ús de tecnologies de l'informació i de la comunicació, plataformes de xarxes socials, webs o fòrums, correu electrònic i sistemes de missatgeria instantània i altres mitjans semblants que afectin la dignitat i els drets de les dones.

VIOLÈNCIA DE SEGON ORDRE: consisteix en la violència física o psicològica, les represàlies, les humiliacions i la persecució exercides contra les persones que donen suport a les víctimes de violència masclista. Inclou els actes que impedeixen la prevenció, la detecció, l'atenció i la recuperació de les dones en situació de violència masclista.

VIOLÈNCIA VICÀRIA: consisteix en qualsevol tipus de violència exercida contra els fills i filles amb la finalitat de provocar dany psicològic a la mare.

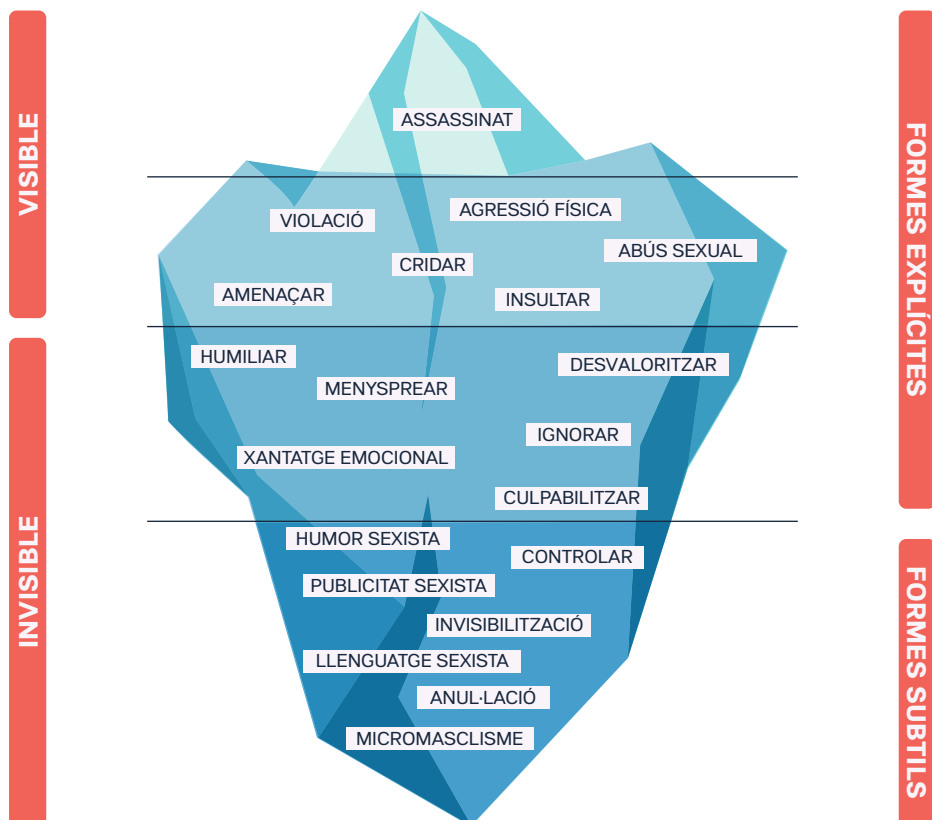
VIOLÈNCIA INSTITUCIONAL: és la violència simbòlica o d'altre tipus exercida per agents governamentals, jurídics i funcionaris en compliment de les seves funcions, incloent normes, protocols, pràctiques i privacions en regiment d'una o més persones. Es caracteritza per l'ús de poder per a causar dany i reforçar els mecanismes establerts de dominació.

5. VIOLÈNCIA ESTRUCTURAL

La violència estructural és aquella en què es produeix una manca en la satisfacció de les necessitats humanes bàsiques (supervivència, benestar, identitat o llibertat), ja que en que el repartiment, accés o possibilitat d'ús dels recursos, és resol sistemàticament a favor d'una de les parts, degut a la pròpia estructura de la societat afectada. Aquesta violència manté i reproduceix el sistema opressió patriarcal, legitimant altres formes de violència, com la violència cultural o la violència directa.

Per entendre-la i exemplificar-la, s'utilitza la metàfora de l'*iceberg* de la violència masculista, que es presenta a continuació.

L'ICEBERG DE LES VIOLÈNCIES MASCLISTES

6. PROJECTE: XARXA NOA

Context de la idea inspiradora: El 2016 sorgeix a Anglaterra el protocol 'Ask for Angela' (Demana per l'Àngela) que va néixer al Regne Unit amb l'objectiu d'ajudar a dones, en situacions de vulnerabilitat en bars, discoteques i espais d'oci. Al llarg dels anys aquest protocol s'ha expandit pel món gràcies a les xarxes socials i es va posar en marxa en països com França, Estats Units, Portugal, Austràlia o Espanya.

Aquesta campanya ens ha fet de guia per l'elaboració i disseny del nostre **projecte NOA**, No a les Agressions masclistes a Tarragona. **NOA és una paraula clau per denunciar les agressions masclistes** en els diferents ambients de la societat on les persones ens movem.

Volem fer un pas endavant i continuar treballant la lluita contra aquestes conductes **des de la responsabilitat comunitària amb la creació d'espais segurs i agents de prevenció NOA**. Es vol posar el focus en diferents aspectes:

- La **creació d'espais segurs i agents de prevenció NOA**, mitjançant el compromís comunitari de diferents agents socials (bar i locals d'oci, llibreries, botigues, etc) que es vulguin adherir, i **poder donar suport a les persones en situació de risc o vulnerabilitat amb relació a aquest tema, i/o fer prevenció perquè no es reproduïxi aquestes conductes**.

- Desplegar i garantir que tots els equipaments municipals d'atenció al públic acabin esdevenint un punt **NOA** (OMAC, biblioteques municipals, centres cívics, ludoteques, serveis socials, equipaments esportius, oficines d'atenció, etc...)

- **Informar a les persones que exerceixen aquestes conductes** que hi ha agents de prevenció **NOA** a l'establiment, que vetllaran perquè no es reproduïxin. **Fent un advertiment vers la no tolerància d'aquestes conductes**, apel·lant a la responsabilitat i convidant al canvi si vol continuar en el espai. Es facilitarà informació del recurs que te al seu abast per ajudar en aquest canvi.

- **Facilitar informació del fet que és un espai segur i dels recursos als quals pot accedir** si necessites ajut o assessorament.

- **Oferir formació i promoure l'apoderament comunitari:** dotar de formació i recursos a les persones referents que s'adhereixin a la campanya NOA, de com intervenir en les diferents situacions i de sentir-se acompanyades i recolzades en tot moment a l'hora d'intervenir. Apoderar a aquestes persones com agents de canvi i que poden ser NOA en el seu espai de treball, social, comunitari...

- **Es donaran eines i recursos d'autoprotecció i autodefensa** en espais d'oci i festa, com per exemple el TapaGot. És un material preventiu per la submissió química, que a vegades es fa necessari en llocs on hi ha molta aglomeració de gent i es fa difícil controlar el got amb la beguda. Es dispensarà en llocs específics adherits a la campanya i en espais de festa.

Volem incidir en la intencionalitat preventiva del TapaGot, pretén facilitar poder gaudir en llibertat de la festa amb seguretat, ja que no sempre es pot garantir en aquests espais.

- Els materials i els missatges s'adaptaran segons les característiques de l'espai: S'han dissenyat els materials informatius per començar dins l'oci nocturn però amb la clara intencionalitat d'anar ampliant els espais.

7. ROL DE LES PERSONES REFERENTS I PAUTES PER A LA CORRECTA DERIVACIÓ DAVANT LES SITUACIONS DE VIOLÈNCIES MASCLISTES

En primer lloc, s'han de conèixer i tenir presents les diferents manifestacions de les violències masclistes que existeixen, per tal de poder-les identificar i reconèixer.

És molt important practicar l'escolta activa amb les persones agredides que s'apropin al personal que formen part de la xarxa, prestant atenció a tot el que expliquen, especialment als detalls. És possible que la pròpia dona no sigui conscient de què està patint algun tipus de violència en concret, sobretot en aquells casos en què la violència no és molt explícita.

També serà important parar atenció si es detecta algun canvi en la dona, ja sigui en la seva manera de relacionar-se, canvi d'hàbits sense motiu aparent, canvi en la seva aparença física, etc. Això per si mateix no té perquè ser un indicador de patir violència masclista, però podrien ser indicadors de que alguna cosa no va bé.

Recorda que el més important és respectar el ritme de la dona, alhora que es practica l'escolta activa sense jutjar el seu relat, i mantenint la confidencialitat de tot el que comparteixi amb l'agent.

El rol de les persones dels establiments adherits a la xarxa es centra en informar i derivar als circuits corresponents (atenció bàsica), per tant, es tracta d'**acompanyar en el moment de la detecció**, però no es tracta de resoldre casos ni de plantejar posicionaments concrets.

Es rol es centra per tant, en donar **suport i informació bàsica** sobre els **serveis i recursos** en l'àmbit de la violència masclista del municipi.

A continuació es donen unes indicacions per tal d'orientar la intervenció de les persones referents dels establiments:

- Atendre en un context de **confiança**. Si ens han manifestat o hem detectat un cas o situació de violència masclista, cal evitar parlar davant d'altres persones i la persona ha d'estar còmode a l'espai on s'està realitzant l'acompanyament.

- Tenir molt en compte el **llenguatge i codi emprat** i ser conscient de la gravetat de la situació que explica.

- **No posar en dubte** el relat, ni jutjar en cap cas. La prioritat és escoltar-la i facilitar l'accés al circuit especialitzat de violència masclista.

- No parlar per boca de la persona, cal deixar parlar i no donar opinions o realitzar judicis o valoracions personals.

- Tractar a la persona com a **persona empoderada** i no com a víctima.

- **Es respectarà la seva decisió** en el cas de que no vulgui rebre informació i se li comen-
ta que pot tornar per recollir de nou la informació si ho necessita en un altre moment. Deixar
sempre la porta oberta a que pugui tornar i demanar de nou la informació dels recursos.

- **No difondre ni explicar** a terceres persones el cas. No fer córrer ni difondre rumors
sobre les persones a les que s'ha facilitat la informació. A banda de que cal donar compliment
de la normativa en matèria de protecció de dades personals, en especial en allò relatiu al
deure de secret, cal ser conscient que això pot derivar en que la dona perdi la confiança en
els recursos, no torni a explicar el seu cas i que cada cop estigui més aïllada amb el risc que
comporta per la seva integritat.

8. SERVEIS MUNICIPALS D'ATENCIÓ A LES PERSONES

El SIAD és el Servei d'Informació i Atenció a les Dones, un espai d'orientació i assessorament en relació amb qualsevol aspecte de la vida de les dones (a partir de 16 anys).

Matins de dilluns a divendres, de 9 a 14 h. Cal demanar cita prèvia.

Atenció jurídica: dimecres, de 15.30 a 18.30 h, amb cita prèvia.

Planta baixa, Ajuntament de Tarragona, plaça de la Font, 1

Tlf. 977 296 279/ 677 930 221 (Whatsapp)

Adreça electrònica: siad@tarragona.cat

Servei d'Atenció Integral a les Diversitats Sexuals i de Gèneres de Tarragona: suport social, informació i atenció psicològica i jurídica.

Dilluns i dimecres de 9 a 14 h (dilluns tarda, amb cita prèvia) a la plaça Imperial Tàrraco, 1 de Tarragona. Planta Baixa (Antiga Facultat de Lletres).

Tlf. 977 296 144 - 617 445 948

Adreça electrònica: sai@tarragona.cat

Per la promoció de relacions
sense violència

El SAH és un servei gratuït que l'Ajuntament de Tarragona dirigeix a tots aquells homes i joves que volen construir relacions no violentes basades en l'equitat de gènere.

Dimarts i dijous, de 15 a 19 h (cita prèvia).

Plaça Imperial Tàrraco, 1

Tlf. 673 752 109

Adreça electrònica: sah@tarragona.cat

El Punt Lila i Arc Iris és un espai de referència a través del qual, de manera mòbil i itinerant, recorre Tarragona amb la finalitat d'informar, assessorar sobre les violències masclistes i LGTBIQ+fòbiques, i acompanyar les persones que n'hagin estat víctimes.

Tlf. 664 223 259

Adreça electrònica: puntlilaiairciris@tarragona.cat

Per una situació urgent relacionada amb violència masclista o de gènere, es pot trucar als telèfons següents:

092 Telèfon d'emergències de la Guàrdia Urbana de Tarragona

112 Telèfon d'emergències de la Generalitat

900 900 120 Línia d'atenció contra la violència masclista de la Generalitat: 24 h / 365 dies de l'any

016 Servei d'atenció a totes les formes de violència contra les dones, del Ministeri d'Igualtat: 24 h / 365 dies de l'any

028 Servicio Arcoiris de información y atención integral en derechos LGTBI Ministerio d'Igualtat: 24 h / 365 dies de l'any

ANNEX: GLOSSARI DIVERSITAT SEXUAL I DE GÈNERE

Bifòbia: Sentiment d'odi, fàstic, rebuig o disgust envers les persones bisexuals.

Binarisme (model binari): Model social de representació dels gèneres en el qual es dona per suposat que tothom s'identifica exclusivament com a home masculí o dona femenina. El binarisme ens fa pensar que només hi caben dues categories de sexe (mascle i femella), dues identitats de gènere (home i dona), dues expressions de gènere (masculina i femenina) i dues orientacions sexuals (heterosexual i homosexual), exclouent les realitats que van més enllà dels conceptes tradicionals d'home i dona.

Bisexual: Persona que sent atracció sexual i afectiva envers persones d'ambdós sexes

Cisgènere: Terme utilitzat per definir la persona la identitat de gènere de la qual coincideix amb la que se li va assignar en néixer en funció de les seves característiques sexuals. El terme oposat a cisgènere és transgènere. Col·loquialment, s'utilitza l'abreviatura «cis» per referir-se a aquestes persones («persona cis»).

Cisheterosexisme: Model social que exclou la realitat de les persones LGBTI+ i les invisibilitza. Consisteix a pressuposar que una persona de sexe femení ha de tenir expressió femenina, sentir atracció afectiva i sexual només cap a homes, i que una persona 27 de sexe masculí ha de tenir expressió masculina i sentir atracció afectiva i sexual només cap a dones.

Disfòria de gènere: Terme mèdic que defineix la transsexualitat com una malaltia psiquiàtrica. El terme «disfòria» té una connotació negativa i suscita un gran rebuig dins del col·lectiu LGBTI+. Avui dia, una persona no necessita un diagnòstic mèdic de disfòria de gènere per iniciar el trànsit home-dona o dona-home, ja que la transsexualitat s'ha deixat de considerar una malaltia mental.

Drag (drag-queen / drag-king): Anglisme que sol afegir al final les paraules «queen» (drag-queen, per a un home vestit de dona) o «king» (drag-king, per a una dona vestida d'home). No s'ha de confondre amb transvestit. L'objectiu d'una drag-queen o d'un drag-king és purament festiu i d'entreteniment, i la seva escenificació, per norma general, dramatitza, exagera i satiritza els estereotips.

Estereotip de gènere: Un estereotip és una idea o un concepte bàsic i estandarditzat que es té d'una persona, col·lectiu o país i sol tenir un caràcter negatiu, ja que simplifica al mínim els trets de l'objecte observat. Els estereotips de gènere esperen que nens i nenes, ja des de petits, s'adaptin al rol de gènere que se'ls ha assignat en néixer en funció del seu sexe biològic (vegis també Rols de gènere).

Expressió de gènere: Aparença, comportaments i estètica que mostra una persona en relació amb el seu gènere: manera de vestir, gestualitat, gustos, etc. Se la considera femenina si encaixa en aquells comportaments i estètica que la societat associa a les dones, masculina si encaixa en els associats als homes, andrògina si és a la vegada masculina i femenina, i neutra si no és gaire femenina ni masculina. No s'ha de confondre l'expressió de gènere amb

el sexe, la identitat de gènere o l'orientació afectivosexual. Per exemple, un home pot tenir una expressió de gènere femenina, sense que això impliqui que sigui gai ni trans.

Gai: Home que sent atracció sexual i afectiva per altres homes.

Gènere assignat en néixer: Pràctica cissexista que consisteix a assignar a una persona en néixer un gènere en funció del seu sexe biològic. Als mascles se'ls assigna el gènere home, a les femelles se'ls assigna el gènere dona i a les persones intersexuals se'ls pot assignar el gènere home o dona en funció de les seves característiques sexuals més destacades.

Heterosexisme (heteronormativitat): Pensament que dona per fet, sense qüestionar-ho, que els paràmetres heterosexistes són únics i vàlids per estructurar la societat. Segons aquest sistema de funcionament social, tot el que s'aparta de l'estructura familiar de base heterosexual no és vàlid o funcional i, per tant, ha de ser marginat, estigmatitzat o eliminat. Segons l'heterosexisme o heteronormativitat, les persones es divideixen només en dues úniques categories: homes i dones.

Heterosexual: Persona que sent atracció cap a persones del sexe contrari al seu.

Homofòbia: Aversió (sentiment d'odi, fàstic o rebuig) a l'homosexualitat o a les persones homosexuals. L'homofòbia va ser condemnada pel Tribunal Europeu dels Drets Humans el 1981 i pel Consell d'Europa el 1984 (vegi's també LGBTI-fòbia).

Identitat de gènere: La identitat fa referència a allò amb què ens identifiquem com a persones, i la identitat de gènere és el sentiment de pertinença a un o altre sexe. No té per què coincidir amb el sexe biològic de la persona, i no té res a veure amb l'orientació sexual. En altres paraules, és l'autopercepció o vivència de la persona com a home, dona o un altre gènere.

Intersexual: Persona que, per les seves característiques sexuals o fenotip (anatòmic i fisiològic), no es pot classificar clarament amb el model mèdic com a mascle ni femella, ja que presenta característiques intermèdies entre els dos sexes. La intersexualitat no s'acompanya d'una orientació sexual ni d'una identitat sexual unívoca, de manera que fer un canvi forçat (quirúrgic) dels genitals ambigus per tal de poder-los assignar un sexe determinat pot generar greus problemes sexuals i psicològics futurs a la persona.

Lesbiana: Dona que sent atracció sexual i afectiva per altres dones. **Lesbofòbia:** Aversió (sentiment d'odi, fàstic o rebuig) al lesbianisme o a les dones lesbianes. No s'ha de confondre amb la misogínia, que és l'avversió cap a les dones en general (vegi's també LGBTI-fòbia).

LGBTI-fòbia: Terme genèric que fa referència a la discriminació, conductes i actituds negatives envers les persones lesbianes, gais, bisexuals, transsexuals i/o intersexuals. En funció de les persones objecte de la fòbia, es tracta de lesbofòbia, homofòbia, bifòbia o transfòbia.

Orientació sexual: Implica una atracció emocional, romàntica, sexual i afectiva envers una altra persona. S'acostuma a parlar de tres orientacions sexuals diferents: heterosexualitat, homosexualitat i bisexualitat. L'orientació sexual és independent del propi sexe, de la

identitat de gènere i de l'expressió de gènere (per exemple, una persona transgènere pot ser heterosexual, homosexual, bisexual o asexual).

Pansexualitat: Fa referència a les persones que se senten atretes de forma romàntica, sexual o estètica cap a una altra persona, sense tenir en compte el seu gènere o el seu sexe. «Pan» és un prefix d'origen grec que significa «tots». No s'ha de confondre amb la bisexualitat, en què una persona pot sentir-se atreta tant per dones com per homes. Per a les persones pansexuals, les diferències entre sexe i gènere són supèrflues a l'hora de definir què les atreu més.

Persona no-binària: Persona amb una identitat de gènere que no coincideix amb els conceptes tradicionals d'home i dona. Les identitats no-binàries són molt diverses i les persones no-binàries poden identificar-se amb un tercer gènere diferent (neutre, demi-boy, demi-girl, intergènere, etc.), amb més d'un gènere a la vegada (bigènere, trigènere, etc.), amb cap gènere (agènere), o bé tenir una identitat que varia en el temps (gènere fluid).

Queer: Paraula difícil de definir, amb una arrel etimològica que es podria traduir com a «diferent», «estrany», «poc comú», etc. El mot queer serveix com a autoafirmació per una part del col·lectiu LGBTI+, per tal de deixar clar les diferències dins la societat heteronormativa. L'ús i la definició d'aquest terme són objecte de continu debat.

Sexe: Es refereix a una descripció biològica d'home i dona, als trets físics, i no determina necessàriament el comportament de la persona, en especial la seva orientació sexual o identitat de gènere. Segons la dotació genètica, el sexe biològic es divideix en: femella (XX), mascle (XY), intersexual (XXY, XYY, etc.).

Sistema de sexe-gènere: Estructura social que assigna una determinada identitat de sexe, expressió de gènere i orientació afectivosexual a les persones en funció del seu sexe. Quan una persona no encaixa en aquest sistema pot patir pressió social, discriminació i actituds LGBTI-fòbiques.

Trans: Terme paraigua utilitzat per referir-se de manera inclusiva a totes persones que viuen (contínuament o temporalment) en una categoria de gènere que difereix de la que se'ls va assignar en néixer. Aquest terme (sovint acompanyat d'un asterisc: Trans*) inclou realitats tan diverses com persones transgènere, transsexuals, cross-dressers, genderqueer, agènere, no-binàries, fluides, transvestides i moltes altres.

Transfòbia: Aversió (sentiment d'odi, fàstic o rebuig) a la transsexualitat o a les persones transsexuals o transgènere (vegi's també LGBTI-fòbia).

Transgènere: Persona en qui la seva identitat de gènere no coincideix amb la categoria de gènere que se li va assignar en néixer en funció del sexe biològic, bé perquè s'identifica amb l'altre gènere binari tradicional o bé perquè té una identitat de gènere no-binària.

Transsexual: Persona transgènere que ha modificat o té la necessitat de modificar les seves característiques genitals i/o corporals. Ser transsexual no implica tenir cap orientació

sexual concreta (pot ser una persona transsexual homosexual, heterosexual o bisexual). L'home transsexual és la persona que, en néixer, té els òrgans genitals i biològics corresponents al gènere femení, però psicològicament i vitalment se sent identificat amb el gènere masculí, i modifica aquests òrgans. La dona transsexual és la persona que, en néixer, té els òrgans genitals i biològics corresponents al gènere masculí, però psicològicament i vitalment se sent identificada amb el gènere femení, i modifica aquests òrgans.

Transvestit/ida: Persona a qui agrada vestir-se amb roba que per norma s'associa al sexe oposat al seu i actuar seguint els rols assignats a aquest sexe oposat, però que no necessàriament desitja un canvi real d'identitat de gènere ni de sexe. Per definir aquesta pràctica també s'utilitzen els termes travesti l'anglicisme *cross-dresser*.

